

Передплата

на «РУСЛАНА» вносять:
в Австрії:
за цілий рік . . . 20 кор.
на пів року . . . 10 кор.
на чверть року . . . 5 кор.
на місяць . . . 1/70 кор.

За границею:

на цілий рік: зі щоденною
виставкою 7 доларів, або 12
рублів; з висилкою двічі
в тижні 5 1/2 долара, або 10
рублів; з висилкою що субо-
ти 4 1/2 долара, або 9 рублів.
Поодинокі числа по 10 сот.

Телефон Редакції ч. 1484. — Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАНА

«Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска.» — З Русланових псалмів М. Шашкевича

Виходить у Львові що дня крім неділь руских свят о 5 1/2 год. по полудні.
Редакція, адміністрація і експедиція «Руслана» при ул. Осолінських ч. 11. партер (фронт від ул. Тихої). Експедиція місцева в Агенції Соколовського в пасажі Гавемана.

Рукописи звертає ся лише на попереднє застереження.

Рекламації неопечатані є вільні від порта. — Оголошення звичайні приймаються по ціні 20 с. від стрічки, а в «Надіславім» 40 с. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Клевета чи гірка правда?*)

Статя з 2 ч. «Ниви» с. р. під заголовком: «Православні затії в Галичині» не перейшла в нашій суспільності без відгомону. Передовсім діткнула вона сильно руссофільське духовенство. Посипались статі проти неї, розходились депутатії до Впреосв. Митрополіята, появилсь пропамятне письмо львівських руссофільських священників, пішли в рух личні обрахунки, ба навіть доноси.

Від появи «Православних затій» минає огсе другий місяць. Хто мав що проти них сказати, вже мабуть сказав. Тепер час і нам відозватись, час зважити голоси протинного табору та зорентуватись в ситуації «боротьби». А не робимо сего з личних зглядів, аби себе оборонити та очистити, але тільки в інтересі правди.

В статі «Православні затії в Галичині» звернули ми увагу нашої суспільності на схізмофільську пропаганду серед нашого народа. З численних доказів ествованя сеї пропаганди навели ми кілька значеміших. Дальше зробили ми закид руссофільському духовенству, що сій пропаганді не п. отиділа. Вкінці як спосіб боротьби із схізмом подали ми між иншим раду бути обережнішим в приманню руссофільських кандидатів до духовних семінарий, бо між свідомими руссофілами годі знайти щирого і свідомого католика.

Такий був хід гадок нашої статі.

*) З огляду на превелику вагу сеї справи містимо сю статю на передовім місці. — Ред.

Якуж дістали ми відповідь на наші уваги? Чи на річеві, уаргументовані закиди — річеву оборону? Чи доказамо нам хочби що до одного випадку неправду? Ні. Нас осуджено з гори як клеветника. Всі наші закиди або названо загально та голословно ложію, або силувано ся вибілити їх фразеологією та софістерією.

Вправді львівські священники українсько-рускої народности в своїй заяві апробували в цілости нашу статю, а й світські Русини устами своєї делегації потвердили наші провідні думки, всеж таки ми не звільнені від обовязку обчислитись з відповідію на статю, яка є нашою власністю.

Про що передовсім розходить ся? Головна річ, чи ми подали правдиві факти — чи клевету? Коли факти були правдиві, то й заключеня оправдані; колиж ми написали клевету — і заключеня мусіли вийти клеветою.

Перейдім ті факти, як їх наводить в «Галичанині» (чч. 21—25) ш. автор статі «Дурнопахучник съ львовской Ниви». Отже вперед іде справа паломництва до Почаєва.

Ш. автор перечить, будьто би паломництва до Почаєва організувала сама руссофільська партія. Руссофільська преса не виславляла, ані не піддержувала паломництв. «Галичанин», одинокий (?) тоді печатний представитель партії, приніс лише з публіцистичного обовязку декілька хронікарських заміток про підготовлюванє і довершенє паломництв, але їх не вихваляв і не піддержував. Парламентарні представники партії не розцибались за паломництвами. Зрештою політична партія не мала обовязку (!) виступати проти паломництв, а

редактори «Ниви» не в силі привести хочби одного доказу на те, що управа партії прославляла почаївські паломництва.

Що руссофільська партія безпосередно організувала паломництва до Почаєва, сего ми не сказали. Ми приписали їй лише посереднє авторство. Се ми і тепер піддержуємо. Ш. автор знає лише одного «Галичанина». А «Русская Воля», а «Русское Слово»? Преці «Галичанин» призначений тільки для інтелігенції, в сїм випадку для руссофільського духовенства, тож річ природна, що він в справі паломництв мусів бути трохи оглядніший. Чи був так дуже оглядний, се инша річ. Сам ш. автор признає, що «Галичанин» подавав замітки про підготовлюване паломництв. А ми додамо: і подавав ті замітки в дуже прихильнім для паломництв дусі, не знаходячи ні словечка догани для їх аранжерів. А в ч. 81 з р. 1909 подав навіть спосіб, як можна про паломництво дістати інформації! А преці і тоді був «Галичанин» органом руссофільського духовенства.

Політична партія не обовязана — розумієсь, своїми органами мішатись в такі церковні чи релігійні діла, як паломництва, каже ш. автор. А чомуж мішавсь раз враз в такі діла, де ходить о поборюване католицкої Церкви, о поборюване католицких єпископів і священників?

Та припустім, що «Галичанин» лише з публіцистичного обовязку поміщував деякі заміти та інформації про паломництва. А чому ш. автор ні слівцем не згадав про властивий орган партії, видаваний для селян, про «Русское Слово», а вкінці про «Русскую Волю»? Таж ми пишучи свої за-

НАУКОВИЙ ФЕЙЛЕТОН.

Замітки язикові.

Написав
Іван Верхратский.

(Дальше).

Часто можна бачити в многих письмах «розцьвіт»; здає ся, тому так пишуть, що каже ся і пише: цвіт (цвіт). Той спосіб писаня «розцьвіт» єсть по мой думці неодвітний. Корінь єсть цвьт; з того повстає старосл. цвисти, цвьтѣ, цвьтеша etc., наше: цвисти, цвиту, цвитеш і пр.; через степенованє з цвьтѣ flos повстає старосл. цвьтѣ, руск. цвіт, польск. kwiat — розцвіт (польск. rozkwit) писав би я через и. Подібно: вицвіт (польск. wykwit, Efflorescenz), а цвіт, недоцвіт.

«причта» повинно бути: притча (старосл. притѣча), притока.

«цісарь не сьміє (!) овідатись» м. цісарь не має довідатись.

«поглощати, поглощувати, поглощують» місто: поглитати, поглитувати, поглитують (пролягати, пролиговати, пролигують).

«чотирохчленний» місто: чотирочленний,

«знова» м. знов. Люд на Україні уживає: знову і знов, (у Шевченка: знову, рідше знов, в Галичині: знов. Наші «Українці» пишуть: спершу (форма добра), але боять ся сказати: знову (мабуть тому, що в польскім єсть: znowu) і кладуть: «знова» (після російського: снова) а лише декотрі писателі вживають нашої найкрасшої і найкоротшої форми знов.

«близький, низький» пишуть місто близький, низкий (старосл. близькъ, низъкъ), але в порівняльнику не: близьший, низьший, в одлячнику не: найблизьший, найнизьший, тільки: близший, низший, найблизший, найнизьший (на Україні пишуть: блищий, нищий, близчий, низчий, та нищий значить: pauper, старосл. ништѣ). Люд наш говорить в многих околицях: близкий, низкий — і тої правильної форми належить держати ся.

У писателів українських стрічаємо форми: берегти, бігти, волокти, мотти, прятти, сікти, стерегти і пр. Тії форми уживано у нас яко первітні і уживано послідними роками майже виключно і в Галичині. Однакож ті форми суть власне пізнійші, новійші а повстали задля фальшивої аналогії із зглядом на правильні форми: вести (старосл. вести, ведж), класти, бости,

вести (старосл. вести, ведж), грязти, нести, хропти, сопти і пр. Тому, хоч давнійше ми інакше думали, мусимо признати, що належить нам так писати, як в многих околицях у нас зовсім правильно люд говорить: беречи, бічи, волочи, мочи, прячи, січи, стеречи... в старослав. брѣшти, (бѣшти), влѣшти, мошти, прѣшти, сѣшти, стрѣшти і пр. — жубр (в польск. żubr) пишуть наші «рівномірники», тим часом у людю єсть зубр, назва звіра в Галичині вже вигубленого. Єсть також назва родинна: Зубрицкий; в старослав. зѣбрь або тоуръ, тур.

«вулиця Гродзка» має бути: улица Гродска (городска).

«сіль стасфурцка» повинно писати ся: сіль стасфуртска (Stassfurter Salz).

Назви декотрих місцевин конче пишуть з польска пр. «Шептиці, Кривчиці, Лісениці... місто: Шептичі, Кривчичі, Лісеничі; «Мадошин» м. Мачишин; «Синевідзько» м. Синевідско.

Місто як — так, (sowohl — als auch) кладуть все ще часто «так — як», хоть сей спосіб вираженя зовсім не руский пр. з «причин так політичних, як і економічних; жаданя так національної-політичної, як і економічної натури; так в справі відшкодованя за торговельні

Вже надійшли останні новости на ко- **АНТОНІЯ УВІЄРИ** Великий вибір. — Добрий товар. — Ціни незвичайно низькі.

★ ЛЬВІВ, улица Галицка ч. 10. ★

мітки писала загально про руссофільську пресу, а не виключно про «Галичанина». А ш. автор знає тільки одного «Галичанина!» Для нас важнішою, чим „Галичанин“ є преса популярна, призначена для простого народу. А чи в сих популярних органах руссофільської партії згадувалось про паломництва також лише з публіцистичного обов'язку? А поміщене навіть в «Временнику» згадки про паломництво, як про важну яку подію в історії життя народу, чи се не вихвалюване початківських видавництв?

(Дальше буде).
Я. Л.

Масонська господарка.

(Дальше).

Коли бачмо, що господарка вільно-мулярської секти єсть справді рабівнича, а бачити се можна найлучше на Франції, бо ся секта газдує там зовсім свobodно і де лише має троха сили, там зачинає господарити подібно як у Франції, то мусимо ся запитати, як се можливо, що кількадесят тисячна секта може панувати над сорок мільоновим народом?

На се зложили ся слідуєчі причини:

1. Секта уживає випробуваного середника „Divide et impera“. Під покрішкою науки, світла, свободолюбности і прочих приманчивих слів, перетягнула одну часть народа на свою сторону. Тих знова, що остали вірними Богу і Церкві, називає темними, вспятними і иншими згiрдними назвами. Через те витворила два ворожі табори, що заняті борбою не видять того, що діє ся в горі; а коли навіть і видять, то не мають ні часу ні сили їх усунути. І тут повторяє ся давна історія о двох веробцях, що водять ся без причини так довго за чуби, доки не прийде кіт і не зловить одного і другого.

2. Великанська солідарність помежи членами, що звязані присягою підносять шалений крик, коли одному лише щось стане ся, хотяй би зовсім справедливо, як ми се виділи на Феррері. Тоді секта вправляє в рух усі апарати, які має до розпорядимости, помежи якими перше місце займає дневникарство. Колиж би котрийсь з членів не хотів поступати по мысли секти, то она знайде уже спосіб, щоби єго зробити нешкідливим...

Тут пробиває ся знов семітска справність провідників, що заняли всі найважніші становища в секті.

3. Ся справність каже їм надавати титули протекторів, що не мають значіня людям з найвищих кругів, щоби можна працювати під їх протекторатом в користь сект, а справдішну владу задержують в своїх руках.

4. Деморалізація, яку ширять між народом, бо тільки здеморалізований нарід може бути повільним оруддм в їх руках. В цілі ширеня деморалізації ведуть борбу з християнством і взагалі з релігією всюди, бо по знищеню релігійних чувств, поступає деморалізаційна робота глядко наперед. Щобиж викоренити релігію, старають ся будьто осьмішувати сьвященників, будьто представляти їх яко ворогів людскости, апо столів темноти, вспятників, викривають їх блуди, а науку саму, яку голосять сьвященники, старають ся представити яко таку, що ширить забобон, сувіре, темноту, вспятність і т. п. а навіть науково старають ся її збивати. Себе же старають ся представити яко апостолів науки, правди, світла, людского достоїнства, свободи і т. д. і т. д.

5. Старають ся впоїти в чоловіка, що єго душа не ріжнить ся нічим від звірячої, отже і не може сподівати ся ані вічности, ані кар, ані нагороди, що мали би вічно тревати, або старає ся обминути слово „душа“ і таким способом звернути всю єго увагу на теперішне земске житє

(Конець буде).

Політичний огляд.

Австро-Угорщина.

Посольска палата, як звіщають, має в пятницу 18. с. м. закінчити передвеликодну сесию. Сегодня отже, ві второк, має бути докінчене перше читанє предлоги про італійский правничий виділ, а се тим імовірнійше, що палата вже нераз займала ся сею предлогою. Що до місця, де має бути заведений сей виділ, рішить доперва комісія. Слідуєчою точкою дневного порядку є друге читанє зако на проти пиянства. Ся предлога стрічає ся з деякими перепонами технічними, а особливо виступають проти постанови, що більше як два довги затягнені у шинкаря не можна заскаржити, а продаж горячих напйтків має відбувати ся п'ятилітровими фляшками по фабриках.

Задля тих постанов імовірно буде предлога відослана до комісії для переведеня вимаганих змін.

Після того має палата приступити до розправи над службовою прагматикою, але можна сумнівати ся, чи поведе ся перевести перше читанє сеї предлоги. Окрім того мають перед великоднем вийти на дневну чергу деякі менше оспорювані предлоги а між тими предлога про льокальні залізницї, а також ухвалені вже палатою вельмож предлоги про підготовну службу в судівництві і про пенсії для пенсіоністів старого стилю. Програма передвеликодної сесії не є отже мала і не легко буде її вичерпати. Предлога про позичку, що до котрої голосованє на внесєнє п. Зайца випало некорисно для правительства, не прийде вже тепер під обради, бо й так не стало би часу перевести її через комісію і всі три читаня в палаті. Має отже вийти яко перша точка по великодні на дневну чергу.

Йосиф Гродский.

Положенє боснійских Русинів.

(Дальше).

Полуденок приносять їм родичі з кольонії. І так можна видіти що дня около 12-ої години, як верхами йдуть наші газдині гусаком одна за другою і несуть в одній і другій руці горнятка в хустянках, бо они і другим своїм сусідам забрали страви. А завтра тамті підуть, то возьмуть їм, бо се недалеко: 3, 4, 5, кілометрів, як кому.

Як я вже сказав, така сама фабрика є ще у Завідовцях, лише більша, одначе туди ідуть лише мужчини і то старші, та сидять там по кілька місяців. На кольоніях зістають по більшій части самі матери з малими дітьми. Та і ті не дармують: вони кладуть огні на певьках та випалюють їх неначе шершенів з осикового дупла.

Ба, та і так нехай ніхто не думає собі, що і так ограблену землю дістали наші люди даром. Деж там! Вони мусіли навіть з тої землі давати до уряду босняцкого так звану десятину. І так від часу, коли роздано царовину, що року приходив на кольонії призначеній староством так званий десятник і ходив від нумера до нумера, та відраховував десятину.

І так, хто мав десять кіп збіжа (одначе ніхто їх ще ніколи не мав), тому лишало ся де-

договори, як і в справі деяких національно політичних домагань; так між польскі, як і руські товариства; так матеріяльно, як і морально; так Русини, як і Поляки; школа так руська, як і польська; так край, як і держава; так Бек, як і Бінерт; так у Чехів, як і Словінців; так буддисти, як і браманці; так жінкам, як і мужчинам; так про вихованє моральне, як і фізичне молодіжи — місто: з причан як політичних, так економічних; жаданя як національно-політичної, так економічної вдачі; як в справі відшкодованя за торговельні договори, так в справі деяких національно-політичних домаганій; як між польскі, так руські товариства; як матеріяльно, так морально; як Русини, так Поляки; школи як руські, так польскі; як край, так держава; як Бек, так Бінерт; як у Чехів, так Словінців; як буддисти, так браманці; як жінкам, так мужчинам; як про вихованє моральне, так фізичне молодіжи.

У народовців находимо: „вražине, значіне, правліне“ і пр.; мв-б були за писанем: вражене, значене, правлене, тим більше, що у народовців находимо такі форми: відданчене, наділене, представлене, поневолєне, получєне, освітлене, відношене, загрошене, обмежене, обнижене, ослаблене, скріплене, підготовлене, служєне, переведєне, роблене, усунєне, піднесєне, здійсненє і пр.

Іноді лучаєсь критик незвичайно зарозумілий подаючий свій висказ — хоть і зовсім фальшивий — яко неоспориму правду. І так приміром порікає один такий «критик» другого писателя за вираз с'яють, котрий по єго думці єсть хибний і положений місто с'яють.

Старослав. с'яити, с'яити, с'яити, руск. с'яити, с'яю, с'яеш і пр. в галицкім с'яють лише повні форми; в українськiм находимо: с'яити і стягнені форми: с'яити і с'яти (тут я би писав: с'яити і с'яти).

Кричать сови, спить діброва,
Зірочки с'яють.
Понад шляхом идирицею
Ховрашки гуляють.

(Кобзарь Тараса Шевченка. 1860, стор. 79.)

І місяць з зорями с'яєв (Шевченко, [Сон].

Так ти, моя зоре,
Прос'яєш надо мною (Шевченко. Не- [вольник].

Ой, скоро світ буде,
Прокинуть ся люде,
У всяке віконце
Зас'яє сонце.

(Куліш. Досвітки).

Єсть люде на світі —
Сріблом — злотом с'яють,
Здаєтця, панують
А долі незнають, — (Кобзарь Тараса [Шевченка. 1860. стор. 77].
Єсть каріє очі — як зірочки с'яють, (Шевченко).

Із за лісу, з за туману
Місяць впливає,
Червоніє круглолиций,
Горять а не с'яє. (Шевченко).

Рівно також хибно казати „с'яють замість с'яють“, противно с'яють місто с'яють; перша форма повстала з другої через ослабленє и на ь, а вкінці через вимет ь, чим наконецно стягнуло ся с'я на (с'я) с'я: с'яють, с'яють, с'яють. Так само в німецкім не мож сказати: ich thue місто thu'; übereinander м. über'nander тільки: ich thu' місто: ich thue, über'nander місто: über einander, рівно також grad über місто: gerade über, ich verberg' м ich verberge, die Ehr' м.: die Ehre, steht's м.: steht es; seh'ich м. sehe ich, 'ne Vorhut, glücksel'ge Heimkehr м.: glückselige Heimkehr, frag' м.: fragte, der Verständ'ge м.: der Verständige etc. Подібно пишуть по руску: пишнійш місто: пишнійше, милійш м.: милійше, ранійш м. ранійше, більш м. більше (ті форми повстали через ослабленє в на ь, а на конєць через відпад того ь: пишнійше, пишнійш, пишнійш і пр). Дуже різкі критики, а показує ся іноді, що декотрі критикуючі Українці Шевченка не знають гаразд.

Часто находим в письмах народовців: „в звязку“ пр. „в звязку з тими недоборами“ і пр. Говоримо: за звязок цвіту, овочу; але таки кажемо: пес на увязи (на увязи). Таки здає ся мені, місто „в звязку з тими недоборами“ лучше сказати: в звязи з тими недоборами.

(Дальше буде).

в'ять, а десята відпадала боснячкому урядови. А урядник зараз оцінив кілька з неї буде зерна, кілька варта те зерно і кілька варта солома, записав усе, а копу саму лишив також господарови. Лише опісля господар мусів заплатити до суду, кілька та копа була варта, чи там кілька її оцінили.

Нині вже того нема. Нині в уже і тут податки, як і у нас, лише з тою різницею, що у нас платять ся за усе, а там лише за се, що вже в скорчоване: за ліс не платять ся нічого. Так то воно є у тій Босні, а колишні наші люди казали, що там роздають землю даром, та ще дають на господарку 600 ринських! І поїхали до Босни по той рай... Як бачимо, з наших людей ніхто 600 ринських не взяв, лише землю, і то по кількох літах нужди і бідованя і то землю добре зрабовану!

До того по п'ятьох літах дали кожному з наших переселенців контракт, і від того часу має кожний сплачувати через 10 літ, по короні від гектара. А на таких нумерах є по 10, 11 і по 12 гектарів. Отже треба буде платити відповідно до скількості гектарів через 10 літ по тільки корон. А треба знати, що той ґрунтовий податок оплачує ся крім згаданого податку. Та і тут може хто скаже, що то не багато від гектара одна корона сплати. Ба — але бо то тут можна начислати на кождім нумері багато таких гектарів, що не варті ані сотика. Се самі дебри на всі боки.

Хто як хто, але правительство зробило на тім знаменитий інтерес. Бо землю, що лежала неуживана і нічого не приносила, бідний і темний нарід заселив, а правительство взяло гроші і за ліси, які росли на розпарцельованій між нарід земли, та ще і тепер за саму землю стягає по короні тід гектара, то значить, від газди по 10—12 корон, а до того ще податку яких 10 до 30 корон річно.

Так то отже наш чоловік приносить до рядової каси за дебри, з котрих хліба їсти не може, річно 26 до 40 корон податків! І радує ся тут, Русине босняккий, плати 40 корон, коли у тебе і 40 сотиків зломаних нема.

А плати тими кривавими грішми, котрі ти заробив гірко при фабриці в Завідовцях чи там в лісах славонських, плати за дебри, по котрих заяці скачуть, та Серби своїми опанками повзають за вівцями...

А в виду усього тої нужди, чи маю оповідати тут, як то наш нарід у Босні тяжко бідую? Ні, того бідованя де списав би і не змалював би.

(Дальше буде).

Просимо відкобнути передплату

Новинки.

— Календар. В серед у: руско-кат.: Евтропія; римо-кат.: Любіна. — В чет вер: руско-кат.: Герасима; римо-кат.: Гертруди.

— Похорони др. Люегера відбули ся вчера величаво при нечуванім здвизі народа. О год. 11 1/2 винесено з ратуша чорну металеву домовину. Хор відспівав Супного „Ruhe sanft Wanderer“, почім о. Морд покропив домовину, а 16 сурмачів відіграло жалібний марш. В цілім Відні відозвали ся в тій хвилі дзвони. Заки караван рушив з місця, промовив віцепрезидент міста Неймаєр. Звід ратуша рушив похоронний похід під парламент, де зібрали ся президенти обох палат держ. ради, міністри і послы. Тут промовив вперед іменем дол.-австр. сойму віцемаршалок Фрайденталь, а іменем палати послів президент Патай, ставляючи покійника як примір посв'яти для загального добра.

Звід парламенту посунув ся похід через Ringstrasse і Kärtnerstrasse до костела св. Стефана. На переді йшли відділи міської і добровільної сторожи пожежної, потім депутації міської служби з прапорами, депутації різних товариств, цехів, робітничих союзів, стоваришеня католицьких студентів в галевих строях жалібних, монахи, парохіальне духовенство з цілого Відня, їхало 18 возів з вінцями (було 1.100 вінців, яких часть віднесено в ночи на цминтар), потім їхав величавий караван з домовиною, побіч якого сповняло почетну сторожу 18 президентів урядників магістрату, 16 католицьких буршів в галевих одностроях, 8 стрільців з міщанської гвардії, 8 стрільців Deutschmeist-ів, і

16 слуг в галевих строях зі смолоскипами. За караваном міска служба несла на подушках бурмистровий ланцух і ордеи помершого, а за ними їхали в шістьох повозах обі сестри покійного, 3 жени віцедурмистрів, директор магістрату і обі монахині, що доглядали хорого. Дальше йшли міські урядники, представителі міських дільниць, президенти палати вельмож і палати послів з членами обох палат, заступник кр. маршалка з кравчим віділом, всі бурмистри з Дол. Австрії, депутації міст з інших коронних країв, депутації офіцерів, члени віденської окр. ради шкільної, служба міска ітд. а похід замикали відділи пожежної сторожи.

Цісар був присутній при покропленю домовини в костелі св. Стефана. Цісар задержав ся в захристі, поки похоронний похід не станув перед брамою церкви. Тоді цісар заняв місце на фотелю недалеко великого олтаря. За цісаром станули архієпископ, амбасадори, кардинал о. Груша, панский нунцій, міністри і інші достойники. В т. зв. цісарській ораторії зібрали ся архієпископ і в довшій презвитерії зібрали ся члени родини помершого. В презвитерії зложено домовину на катафалку. Покроплення довершив архієп. Нагль в окруженю духовенства. Віденські товариства співацькі відігравали жалібні пісні. Потім цісар відіхав до Шембруну, а похоронний похід посунув ся через Rothenturmstr., Franz-Josefsplatz і пл. Aspern на центральний цминтар і станув там вже смерком. Над гробом промовив віцепрезидент др. Поцер, б. міністер Гесман, радчий Веселі і директор магістрату Аппель. Домовину зложено тимчасом в гробниці поруч домовини матери др. Люегера.

Похорони відбули ся в найбільшій порядку. До шпалір в улицями міста виступило військо. Ратушкова стачія уладили на різних місцях 15 поготівель, але крім в кількох вишадках оmlіня не мали більше до діла. Був се, як зазначують віденські часописи, найбільший похорон у Відні від непам'ятних літ.

— Про портрет Мазепи ми одержали отсю звістку: «Діло» з суботи 12 III. подало портрет Мазепи з диплому, який Акад. Могил. піднесла тому славному гетьманови. На жаль є то рисунок слабкий та з всілякими похибками. Мазею в руках фотографію диплому і постараво ся добути з неї вірне побільшене знаменитого портрету славного гетьмана, а поки що справляємо деякі похибки. Під побільшаним склом можна видіти виразно подовгасте лице о лівіях легкофалістях з широкою долішньою щогою, висуненою трохи вперед та з різко зарисованою долішньою губою. Ніс довгий, з сильно розвигтими ніздрями, з енергічними морщинами від носа до уст. Вус невеликий, борідки нема, зате незвичайно буйне волосє (можливо, що перука) звисає по обох боках лиця. Очи острі, вірливі. Лице старече, але по мужески гарне, грізне. На голові шолом, на ньому три величезні білі струсині пера і кілька маленьких чорних. На грудях панцир. Під шиєю горностай а на ньому хрест. На грудях якийсь ордер, ніби золоте руно(?), крім того через рамя лєнта від якогось ордеру, Андрєя чи білого орла. З рамени спадає плащ, що грає з вітром. Права рука на величезнім хресті, в лівій щит, так що цілий портрет, на перший погляд робить враженє архангела Михаїла. Наколінники з головами, ноги в залізі. По правім боці шість (6) аллегоричних постатей, мабуть наука, штука і чесноти, на ліво дві (2) віри і вітчизна, отже разом вісім. Довкола богата історико-озофічна символіка, емблеми й написи. Символіка і гадюко цїкава і викінченем прегарна так, що варто її особно вистудіювати. Вальть ся Україна, потопають кораблі, народ гине, придалений румовищем колишньої розкоші та слави, а з нор та з дебрів вилазять всілякі потвори. З хмар надлітає чорний, двоголовий, царський орел. На ліво знімають ся до неба заступники народу, оборонці віри та сподвижники культури. В долині підпис: Daniel Galuchovski sculpsit.

Напис на лєнті в горі: Si fractus illabatur orbis, impavidum ferrent ruinae а в долині, по середній диплому дєдикация:

celsissimo et illustrissimo domino
D: Joani Mazepa
exercituum S. C. M. Zaporoviensium supremo duci
ordinis S. Andreae Apostoli et albae aquilae equiti
divinitus electo, dato munito
patri patriae, ecclesiae defensori belle et pacis
artium, cultori ac patrono,
hostium inimicorumque perpetuo victori,
utriusque fortunae
Moderatori sapientissimo.

(Коли дістанемо більших розмірів знимку із сего портрету Мазепи, подамо від себе ще деякі замітки в сій справі. — Ред.)

— Шевченкові обходи в Перемишлі. Вечерниця в честь Тараса заходом семінаристок-Українок відбули ся в суботу 12. марца с. р. перший раз в великій салі „Народного Дому“, бо минувшими роками відбували ся звичайно в одній із шкільних саль учительської семінарії і тому крім учениць, зі ширшої громади ніхто на них не був: в задля недостачі місця. Саля наповнилась численно жіноцтвом і старшою громадою перемиською а навіть Архієрей Експ. Константин Чехович був присутній на тих вечерницях. Вступіне

слово виголосила учениця IV. року Яворска, підносячи заслуги Тараса для жіноцтва. Хор (всі в народних убранях) відспівав Лисенка: „Пливе човен“ в супроводі фортепяну, Людкевича: „Українську баркаролю“ (мимходом кажучи, то се одна з найкрасших пісень українського репертуару від двох років, що стане сьміло побіч „Вечерниць“ Ніщинського. Кажу від двох років — бо здаєсь, що перший раз тому 2 роки автор є вивів на вечерницях дівочого Інституту в Перемишлі) а також народні пісні „Ой на горі—горі“, і „Ой на горі жито“. — Хором упрляв учитель музики при семінарії п. Л. Діц, якого композиция „Колисанка“, на скрипці відіграла учениця Шумска. З чутєм декламувала п. Баранівна Шевченка „Лічу в неволі“; п. Мішкевичівна співала Пауфлера „Працай“, сольо альтове, хотий нам видавало ся оно не дуже „альтове“, п. Слободянівна і Кричка співали „Осінню пісню“ Мендельсона, дует в супроводі фортепяну, а п. Заричка відіграла на фортепяні поправно Чайківського „Гумореску“ і Шопена Вальс E-moll. — По укінченю части музикальної, відіграли учениці сценічний прольог Ярослав Марченка „На Тарасовій могилі“; гостем була п. Кричка, провідником, сільским хтопцем п. Гера а бандуристом (лисим, бородатим) п. Львівска; — тота послідна найліпше віддала свою роллю. Слїдував потім живий образ: цанночки в народних строях усїли доокола могили Шевченка — а виспе понад нею геній України вказує на могилу. Закінчила се торжество професорка п. Ольга Ціпановска красною промовою про значінє Шевченка в всесвітній літературі і заохотою до просьвітної праці над народом.

Крім сего вечерка в честь Тараса Шевченка відбудуть ся в Перемишлі ще три, а се: дня 17. с. м. заходом укр.-руских товариств; в суботу дня 19. с. м. заходом учениць ліцея, а в перших днях цвітня заходом філії „Просьвіти“ при співучасті селяньского хору з Торок.

— Пошанованє заслуг. З Полтави доносять „Раді“: Відомий не в самій тільки в Полтаві діяч Гр. Маркевич, що займав посаду члена гор. управи і заступника гор. голови, недавно виїшов в відставку. Ранійш він довгий час служив учителем у середних школах. Останніми часами чимало працював над виданєм українських книжок. Товариші по службі д. Маркевича в канцелярії гор. управи та учительки гор. шкіл уладили ушанованє свого бувшого товариша і начальника. Дня 6. с. м. в салі гор. думи всі они зібрали ся, покликали Г. Маркевича, прочитали привіт, написаний на гарно намальованій карті, вложеній в артистичний бювар. Другий привіт був від учителів та учительок. Текст першого привіту був такий: „Широ Шановний Добродію. Жалкуючи за тим, що Ви зоставляєте нас, просимо Вас, добродію, прийняти від нас сю маленьку ознаку нашої щирої дяки Вам за все добре, що Ви робили, будши членом городської управи і замістителем городского голови. Ваша повсякчасна справедливість, коректність і добрість до всіх на віки застануть ся в нашій памяти. Кожний служащий, хоч би й найменший, сьміливо йшов до Вас з своїми потребами а часом і з своєю нуждою, і знаходив на певно добрі, конкретні вдносини, знаходив справедливе вдоволенє своїх потреб, на скільки се було в Ваших руках; і ні одна душа не плаче ся на Вас за угиски, або за несправедливе занедбанє інтересів: усі дякують Вам за добрість і справедливість. Не зважаючи ві на які клопоти й турботи, як се було за минулих років, Ви все знаходили в душі своїй стільки спокійної сили, щоб вести діло і відносили до нас рівно, спокійно. За те все, за щирість Вашу, прийміть нашу подяку. Ми все будемо шанувати Вас, як доброго, освіченого, старшого товариша нашого і заслуженого робітника, на громадській ниві. Не можемо не згадати тут про особливі заслуги Ваші в справі дорогої для рідної Полтави і цілого краю, — в збудованю пам'ятника славному землякови Іванови Котляревському. Ми памятаємо, яку велику працю взяли Ви на себе в тій справі, а потім і в незабутньому історичному сьвяті відкритя пам'ятника. Працею Вашою була відкрита школа імени Івана Котляревського, котрої попечителем Ви зостаете ся доси, та, сподіваємо ся, зостанете ся і на далі, поки діждемо ся, що можна буде вчити рідною мовою дітей у школі. Ще сподіваємо ся від Вас, добродію, довгих літ праці для нашого города: краю, бажаємо Вам здоровля, сил і щастя!“

— Демонстраційне віче на університеті. Внаслідок ухвали академічних зборів пішла вчера депутація руских студентів до проректора д-ра Марса просити о салю на віче в справі теперішнього становища академічної молодіжи в університетській справі. Др. Марс відповів, що скличе засіданє сенату і може дасть відповідь ві второк в полудне. На то депутація заявила, що студенти виїздять на сьвята, а наслідків за проволканє відповіді в справі салі не приймає депутація на себе. Коли зібрані на коритарях рускі студенти дізнали ся про відповідь ректора, заняли III. салю університету і відбули віче без дозволу. По промові одного з академіків ухвалено:

Українська академічна молодіж, зібрана на вічу дня 14. марта 1910

I. констатує, що львівський університет, оснований першисно для заспокоєня культурних потреб українського народа в Галичині, став з часом підступними дорогами утравістичним та мусить ним остати так довго, доки вперед не буде оснований та введений в жите законно забезпечений самостійний український університет у Львові;

II. домагає ся заснованя в найкоротнім часі самостійного українського університету у Львові, а найвідповіднійшою доргою до того вважає вилученє вже тепер існуючих кафедр з українською викладовою мовою в самостійне автономічне тіло та доповненє їх аж до повного скмплетованя цілого університету;

III. звертає увагу міродатних чинників, а передовсім центрального правительства і сенату, що становища сего в університетській справі боронити буде безусловно; хоч би навіть через те наука в університеті мала стати неможливою;

IV. висказує своє обуренє ректоративи львівського університету за его поведєнь.

При кінци віча появил ся на салі відпоручник ректорату секретар др. Йордан і дораджував зібраним, щоби чекали терпеливо на рішенє сенату. Нате заявили єму, що віче вже покінченє, резолюції ухвалені так, що ласка ректорату не потрібно. Відтак около 40 вічевиків зі співом народних пісень пішла з університету до льокалю „Акад. Громади“. Польські студенти не надіючи ся руского віча з боків лише приглядали ся демонстрації.

— **Озчакн тверезости по селах.** З огляду, що в 1. січня 1911. вигасає в Галичині право пропінатції і входять нові приписи закона про торговлю спіритвими напитками, староства зібтали дати що до уділеня концесій про громадах на корчми з вишинками палених напитоків. З зібраного матерьялу показує ся, що в переважнім числі громад є нахил до обмеженя шинкарських концесій. Поверх 700 громадських рад виступило взагалі проти шинків в їх селах, а дуже багато громад заявило ся за меншим чим нормальне число шинків (один на 800 душ населєня). Натомісць багато міст бажає помноженя шинків і если би їх бажаня узгляднено, то один шинк припадав би на менше чим 800 душ населєня а навіть на 200 душ. Староства вже зладили відповідні списи громад з означенєм бажаного числа шинків і оповістили, що інтерєсанти можуть в часі від 15. марта до 15. цвєтня 1910. вносити до староств поданя о уділенє ім концесій на вишинк палених напитоків спіритових, на вишинк пива і дрібну продажу палених напитоків спіритових — разом або окремо, а евентуально разом з іншими управненями з § 16. промислового закона.

— **Зі Старого Самбора** пишуть нам: Дня 13. марта с. р. відбуло ся заходом аматорської друживи місцевої Читальні „Просьвіти“ вистава драматичного образу М. Кропивницького „Невольник“. Вистава удала ся вповні. На перший план вибив ся п. Білобрам (коваль), який віддав свою ролю з таким зрозумінєм річи, що мож було думати, що має ся перед собою заводову силу з більшої сцени. Рівнож вдатно випали ролі Ярини, Степана і Недотепного. Сала була заповнена по береги як інтелігенцією так і міщанством. Видно, що театральні вистави є для тутєшних горожан чимсь конечним, коли находять тільки слухачів та коли наше міщанство посвячує час і труд свій на їх уладженє. Аранжерами сеї вистави є о. Гадзевич, сотрудник і п. Білобрам, міщанин. Ім належить ся подяка за ту хвили розривки, яку уладили численно зібраній публиці.

— **Вістки з півн. Америки.** Дня 21. лютого с. р. обходжено в Ансонї память бл. п. о. Антона Бончевского, б. тамошного пароха, якого тлінні останки спочивають на ансонійскім цмнтарі. Обхід розпочав ся рано в церкві парастасом, до якого стануло 8 свьятичеників. Потім в галі відбули ся сходина Русинів, для звєличаня памяти заслуженого покійника. Промовляли місцевий парох, потім о. Пігоредкий з Н. Йорку і співав хор під управою п. Волод. Каськова. Другого дня відправлено в церкві службу Божу за упокій душі о. Бончевского, а намірений похід на его могилу відпав з причини непогоди.

— **З нашого часописного руху.** Черновецький, недавно заложений тижневик „Народний Голос“, який обняв агенди по „Буковині“ виходить тепер двічі на тиждєнь.

— **Лід на Дніпрі.** Рада доносить, що на Дніпрі лід ще не всюди сплив, тому пароходи не можуть правильно курсувати.

— **Вистава малюнків і різьби в Києві.** Київські артисти-малюари і різьбари уладжують від дня 17. с. м. в міскім музею виставу своїх творів. В виставі беруть участь: Бахтін, Владимирский, Вржец, Домбровский, Зайцев, Ковальский, Левченко, Макушенко, Менк, Моравов, Мурашко, Орловский, Пімоненко, Попов, Пото (різьбар), Трипольска (різьбарка), Фельдман, Шульга і Яровий.

— **Пригода п. Мільранда.** Мільран, французский міністер публичних робіт, приїхав в товаристві п. Отран, префекта провинції Сен-е-Оаз до Корбейль, як оповідає L' Echo de Paris, щоби оглянути шкоди заподіяні повенію. На залізничій стації чекали на них підпрефект і сенатори. Коли сі послідні представили ся міністроу, сказав він: Но то добре! Ідьмо... Де є автомобіль? Тепер доперва почали всі заходити в голову, що зробити, бо ніхто не подумав перед тим про автомобіль. З клопоту вибавила всіх притомність ума депутованого Аржелія. Пригадав він собі, що перед стацією чекає якийсь машиніст з автомобілем. Тож найперше звертає ся до міністра з заявою, що автомобіль чекає перед стацією, а сам біжить до машиніста і жадає категорично, щоби завіз міністра, де треба. Наляканий машиніст присутністю таких великих достойників, яких побачив перед собою, уступає і їе там, де єму кажуть. Коли міністер з префектом скінчили оглядини, тогді скортіло п. Аржеліє довідати ся, чиєю власністю є автомобіль. Тому виходить до машиніста і питає: До кого належить сей автомобіль? До Преосвьяц. Жібія, єпископа з Версалю, звучала відповідь. А Преосвьяц Жібіє шукає на дармо свого автомобілю, а не знаючи, що з ним стало ся, де він міг подіти ся, пустив ся пішки в доргоу, щоби оглянути нещасливих, потішити їх і уділити по змозі запомогу.

Оповідки.

— **Відозва.** Дня 12. с. м. вибух в Пустомитах коло Львова страшний пожар і в протягу пів години обняв пів села. Жертвою єго впало 62 господарів, а понад 200 будинків. Погоріло всьо, що ще люди мали на передноуку. Чудом уратувалась церков і приходство. В селі плач і зойк, ні хліба, ні паші. Звертаємось тому до милосерних сєрдєць з прошенєм: поможіть тим бідакам і отріть їм перші слези скорою помічю і найменшими датками, а Бог най Вам винагородить стократно. — За місцевий комітет о. *Володимир Стернюк*, парох в Пустомитах. (Почта в місци.)

Телеграми

в дня 15. марта.

Прага. Пос. Кльофач на зборах виборців взявав послів до обструкції в держ. раді при справі позички 182 міл.

Любяна. В неділю було тут велике віче в справі закладаня словінських народних шкіл в тих місцевостях, де Словінці є в меншости.

Colosseum

в пасажи Германів

при ул. Соняшній у Львові.

від 1. до 16. марта 1910.

Найгарнійша сензация.

Щоденно о 8. год. вечер представленє. В неділі і свьята 2 представленя о 4. год. по пол. і о 8. год. вечером. Що пятниці High-Life представленє. Білети вчаснійше можна набути в конторі Пльона при ул. Кароля Людвика ч. 5.

Ол. Барвіньский, Історичний оглядзасновин Народного Дому у Львові (на основі жерел). — Ціна 80 сотиків.

Ол. Барвіньский, З останних десятиліть XIX віку. — Ціна 40 сот.

W sprawie uniwersytetu lwowskiego list Edw. Gnięwosza, szefa sekcijnego ministerstwa wuznań i ośw. do Alexandra Barwińskiego — Ціна 10 сот.

Гомерова Одиссея, переклад Ніщинського Байди. Ч. I і II. — Ціна 4 К 40 с.

Метаморфози Овідия, переклад Сердешного — Ціна 1 К.

Григорій С. Скворода. — Ціна 30 с.

Кониський, Непримирєна. — 40 с.

Куліш, Дон Жуан Байрона. — 40 с.

Антін Головатий, Уманця. — 30 с.

Шевченко, Наймичка, повість. — 60 с.

Княгиня — 30 с.

Проф. Ратміров, повість Мордовія. — 40 с.

Оржешко, Великий, новєля. — 50 с.

Йов, переспів П. Ратая. — 1 К.

Можна дістати через адміністрацію „Руслана“ або в книгарні Н. Товариства ім. Шевченка.

Телефон 788. — Конто щадниці почтової 25.261.

Товариство взаїмних обезпечєнь

„Дністер“

у Львові, ул. Руска ч. 20. (власний дім).

приймає обезпечєня будинків, збіжа і знярдів господарських, від шкід огневих під корисними услівями, числить умірковані премії за обезпечєня,

ліквідує шкоди безпроволочно по жарі,

уділяє обезпечєним членам з річної надвижки звороти.

За рік 1909 припадає на користь членів зворот 10%.

Поліси „Дністра“ приймає при позичках Банк краєвий у Львові і в Чернівцях, Галицка Каса Ощадности, Руска Щадница і інші каси ощадности.

Через „Дністер“ можна асекуровати ся на жите в Товаристві взаїмних обезпечєнь в Кракові. Інформації до обезпечєнь уділяють агенції „Дністра“.

Зголшеня письмених господарів о агенцію приймають ся тільки з таких громад, де єще не робить инший агент „Дністра“.

Фонди „Дністра“ 31/12 1909 виносять: Фонд резервовий і резерва премій К 2.146.977.—; інші фонди К 594.647.—; разом К 2.781.624.—

Канцелярії Товариства отворєні для сторін від год. 8—2.

B. HERDER FERLAG, WIEN I, WOLLZEILE 33:

— **Der Sozialismus.** Eine Untersuchung seiner Grundlagen und seiner Durchführbarkeit. M. 3' 60; geb. in Leinw. M., 4' 30. (K. 4' 32, geb. im Leinw. K 5' 16).

— **Egger Augustinus.** Der Klerus und die Alkoholfrage. Auflage 4. K —'48.

— **Ehrle Franz, S. J., Beiträge zur Geschichte und Reform der Armenpflege.** K 2' 16.

— **Meyer Theodor, S. J., Die christlichethischen Socialprinzipien und die Arbeiterfrage.** 4. Aufl. K 1' 56.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Arbeitsverlag und Streik.** 4. Aufl. K —'72.

— **Lehmkuhl Augustin, S. J., Die soziale Not und der kirchliche Einfluss.** 4. Auflage K —'96.

— **Das Privateigentum als soziale Institution.** 2. Aufl. K 2' 16.

— **Cathrein Viktor, S. J., Die Frauenfrage.** 3. Aufl. K 2' 88. geb. in Leinw. K 3' 48.

— **Das Paradies der Sozialdemokratie, so wie es wirklich sein würde.** Nach sozialdemokratischen Schriften für alle besonnenen Arbeiter dargestellt. 6. Aufl. K —'24.

Біда з лихим жолудком

а сталі наслідки того є: брак апетиту, біль жолудка, мловє, забурєня при травленю, біль голови і т. д. На то певно-помагають

КАЙЗЕРА

МЯТОВІ ЦУКОРКИ

випробовані лікарями!

Ділають оживляючо, причиняють ся до травленя і до скріпленя жолудка.

Пакет 20 і 40 сотиків.

Можна набути у всіх аптиках.

61(12—12)

Образи Шевченка, Хмельницького, Котляревского, Лисенка від 6—200 К. Фігурки з гіпсу а 80 с і 1-20 К Краватки, гердані, сорочки, фаріушки, шапки сокільські і козацкі, альбоми, перфуми, спінки, брошки і шпильки з гербом, тютки і паперці різного рода поручають. *Склади „Сокільського Базару“ у Львові, Стрию і Станіславові.*